

RICARD TORRENTS

ESTUDIS UNIVERSITARIS: PRESENT I FUTUR

ELS ESTUDIS UNIVERSITARIS A Vic ja són una realitat, incipient, però realitat. L'Escola Universitària de mestres hi funciona fa vuit cursos i acaba de sortir-ne la cinquena promoció. L'Escola Universitària d'Infermeria començà fa quatre anys i ha format dues promocions d'estudiants. L'Institut del Teatre, de nivell superior, es creà l'any 1975 i són ja vuit promocions les que hi han estudiat. Es tracta, doncs, de tres centres consolidats tant pel que fa a les estructures acadèmiques com pel que fa a la resposta de l'alumnat, procedent majoritàriament d'Osona i de les comarques veïnes, i que en el curs 1984-85 sumava una matrícula total de 450 estudiants. Pel que fa a infraestructures, les instal·lacions no són encara les òptimes, però hi ha possibilitats reals de millorar-les en un futur pròxim. L'Escola de Mestres, la més ben dotada en aquest moment, disposa de prou espai perquè pugui completar aviat les instal·lacions als edificis cedits per l'Ajuntament. L'Institut del Teatre, dependent de la Diputació, sembla tenir obert el camí per habilitar un edifici més adequat. L'Escola d'Infermeria, per últim, té la perspectiva de fer créixer les actuals dimensions ocupant més espai al magnífic edifici en què es troba.

àmbit

Són tres centres universitaris diferents, com és diferent i canviant la re-

alitat social en què ens movem. Si l'Institut del Teatre depèn de la Diputació i és, per tant, *públic*, l'Escola d'Infermeria té com a titular el Col·legi de Metges. Per la seva banda, el titular de la de mestres és una fundació mixta amb participació hegemònica de l'Ajuntament, de manera que són escoles universitàries privades *sui generis*. El que tenen de comú no és solament impartir estudis de nivell superior i de títol oficial, sinó haver nascut de la necessitat concreta, com també de l'aspiració a recuperar un nivell d'estudis present a Vic fins a la supressió violenta de mans de Felip V.

Per això mateix, els centres universitaris de Vic són d'àmbit comarcal pel que fa al territori on operen i on estan arrelats. Pel que fa a la projecció, en canvi, són, evidentment, d'àmbit nacional. Amb altres mots, es proposen de formar mestres, sanitaris i professionals de l'espectacle, no pas per a la comarca sinó per a tot el territori català, com qualsevol centre de la seva naturalesa. Una mostra d'aquesta projecció és el grup de teatre La Gàbia, sorgit de l'Institut del Teatre de Vic, o bé els llibres editats per l'Escola Universitària de Mestres d'Osona, Editorial EUMO.

projectes

Aquest petit però vivaç nucli universitari de Vic planteja, és clar, moltes qüestions de cara al futur. La primera és si s'ha d'ampliar en el sentit que a

Vic s'ofereixin altres estudis universitaris de primer cicle semblants als ja existents.

Moltes veus, per exemple, reclamen una Escola de Ciències Empresarials, que eixamplaria les possibilitats de formació vers una àrea dominada per la petita i mitjana empresa en uns moments de canvis profunds com els que estem vivint. O també es reclamen més possibilitats d'estudis en les àrees tradicionals de lletres i de ciències mitjançant la creació d'un Col·legi Universitari on es cursaria el primer cicle d'algunes carreres que després es continuarien a les facultats. O també, en fi, es propugna la creació d'algun institut de recerca de tercer cicle, per a graduats, en alguna branca del saber especialment adaptada als recursos de Vic, com ara serien la història i la didàctica.

Però aquestes ampliacions han de passar primer per una planificació dels estudis universitaris a Catalunya. Amb altres mots, és indispensable que la política universitària (Generalitat, Universitat, Ministeri...) contempli la ciutat de Vic com una ciutat universitària que al costat de la resta de ciutats universitàries, contribueixi a conformar en la mesura que sigui la Universitat de Catalunya.

alternatives

La universitat, però, pateix múltiples dificultats i la política universitària

ELS ESTUDIS UNIVERSITARIS ES TROBEN UBICATS EN UNA ANTIGA FÀBRICA RESTAURADA: TOT UN SIGNE I UN EXEMPLE A TENIR EN COMPTE

també sofreix les rutines de les capitals de província i la implacable racionalitat dels vots. Però si Vic està al capdavant condemnada a formar part, d'aquí a no gaires anys, de l'àrea metropolitana de Barcelona, potser caldria pensar-hi com a alternativa de la tan anomenada i tan poc practicada descentralització. Els admiradors de les *grans* universitats en *petites* ciutats d'altres països podrien pensar-hi. Nosaltres, és clar, només podem fer volar coloms.

Altrament, també deu ésser discutible la via institucional que han pres les dues escoles universitàries existents a Vic. Des de la perspectiva de la universitat pública i funcionaritzada, aquests centres, petits però eixerits que diuen, poden semblar la via a una universitat privada, elitista i nefanda, vaja! Perquè cal dir-ho tot; són centres privats i els estudiants paguen unes quatre vegades més del que paguen als centres públics. Ara bé, deixant de banda que una d'a-

questes quatre parts la paguen a la universitat pública en concepte de taxes acadèmiques però no pas en concepte de cap mena de servei acadèmic i que l'alternativa per a aquests estudiants de magisteri o d'infermeria es troba a Barcelona a un preu força superior a les quatre vegades, el que cal tenir en compte és que si els centres universitaris de Vic no són públics i funcionaritzats és perquè els recursos econòmics no arriben i potser perquè, en cas que arribessin, es destinarien a d'altres prioritats.

reptes

Des de la perspectiva de Vic i davant la impossibilitat fàctica d'implantar-hi uns estudis universitaris per la via pública, molta gent de tendència i de procedència diverses hem optat per fer-hi possibles aquests estudis a través d'una altra via que no necessàriament els condemni a les tenebres exteriors de la uni-

versitat privada. És la via de la interdependència financera entre el privat i el públic, representat ara per l'Ajuntament en espera que d'altres instàncies puguin i vulguin intervenir-hi.

Sigui com sigui, els estudis universitaris ara i aquí són ja una realitat i alhora un projecte. Amb l'una i amb l'altre no ens proposem sinó de contribuir modestament a la dinamització cultural i universitària del nostre temps, bo i entenent per cultura i per universitat el que sempre s'ha entès, l'accés al saber. I a Vic, exhaurides les possibilitats dinamitzadores que en èpoques pretèrites hi expandí l'Església, toca a la societat civil de prendre'n el releu. I en aquesta societat a les acaballes del segle xx ¿qui hi ha més idoni que la institució universitària?

RICARD TORRENTS

Professor de Llengua i Literatura. Director-gerent de l'Escola Universitària Balmes i de les edicions EUMO